

N u n s p e e t 1 9 1 3

Het Ronde Huis stond in het buitengebied van Nunspeet, twee mijl ten oosten van het dorp: een reusachtige rozerode steenpuist oprijzend uit de heidevelden. Hoewel mensen die zichzelf een goede smaak toedichtten het een monsterlijk bouwwerk vonden en er in het dorp even wilde als ongecontroleerde geruchten rondgingen over de liederlijke taferelen die zich erin zouden afspelen, was het Ronde Huis het enige gebouw van allure in de wijde omtrek. Het was gigantisch. Drie verdiepingen hoog, gebouwd in een volmaakte cirkel met een zuilengalerij rondom de hele benedenverdieping die veel weg had van de galerij van een plantershuis op Sumatra's Oostkust, het gebied waar de eigenaar, Frank van Vliet, zijn fortuin had vergaard. Frank had een deel van zijn kapitaal geïnvesteerd in de bouw van het huis en in de ontginning van tweeduizend hectare heide en zandverstuiving eromheen. Verstandige mensen verklaarden hem voor gek om in die negorijen op die schrale zandgrond een bosbouwonderneming te beginnen, maar Frank had, bij alles wat je verder van hem kon zeggen, de vooruitziende blik en de neus voor kansen van de ware zakenman. Hij had de grond voor slechts acht gulden per hectare van de Staat gekocht

onder het beding dat hij de woeste grond een nuttige bestemming zou geven. Hij had ook tweehonderdtachtig bunder naaldbos gekocht en gezien dat de boomgroei goed genoeg was om binnen een generatie een behoorlijke opbrengst te geven. Al tijdens de bouw van het huis in 1905 begon hij met de bosaanleg in een tempo van tweehonderd hectare per jaar. Nu, acht jaar later, kwamen de eerste mijnhoutplantages al in sluiting. Weer acht jaar later zou de eerste houtoogst plaatsvinden. Als de ontwikkeling doorging zoals in de eerste jaren na de ontginning, dan zou hij nog bij leven de vruchten van zijn eigen volwassen grovedennenbos plukken en zich kunnen verkneukelen over de nederlaag van zijn criticasters. Dat waren er velen, maar omdat hij ook machtige vrienden had durfde niemand die kritiek hardop in gezelschap uit te spreken. De boeren die in de winter meewerkten aan de heideontginning en het planten van de jonge dennetjes, waren veel te blij met hun winterklus om de landeigenaar te verontrusten met lastige vragen. Dus bleven de praatjes beperkt tot de plekken die daar bij uitstek geschikt voor waren: de kroeg, de kerk en de bedstee. Frank ging zelden naar de kroeg, nooit naar de kerk en hij bedreef de liefde in een hemelbed of in de open lucht. Hoe hij dan toch precies wist wie er over hem gekletst hadden, was een raadsel dat de ergste roddelaars op pijnlijk duidelijke wijze gewaar werden: ze kwamen nooit meer aan de bak. Frank moest een geheimzinnig legertje informanten hebben dat hem precies op de hoogte

hield van al hetgeen men zo verdomd graag voor hem verborgen hield. De kern van zijn personeel bestond uit opzichters die hij uit Indië had meegenomen: kerels die net als hun baas zwijgzaam, spijkerhard en meedogenloos waren. De dorpelingen die voor meneer Van Vliet werkten hadden geleerd dat er maar één manier was om hun baan te houden: mondje dicht, wat je ook hoort of ziet.

En zwijgzaam, dat waren de Veluwse boeren.

Zwijgzaam, schijnbaar slaafs en behept